

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. III. Quid Magdalena, quid omnes homines hîc habeant discere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

dit, & quò humilior abjectiorque is cui id officii à domino præstatur? Quid sentias, si Toparcha, si Princeps, si Rex ipse, si ipse denique Imperator hoc officii & servitii genus ultimis suis manibus exhibeat? Et hic, de quo loquimur, Christus, cujus est? quibus natalibus, quo sanguine, quâ stirpe oriundus? quibus imaginibus fulget? Cui nemo non dominus servit, nemo non Princeps est subiectus, nemo Rex, nemo Imperator non cogitur obsequi. Hic dominorum Princeps, Principum Rex, Regum Imperator, Imperatorum Dictator: hic omnis Mundi opifex & architectus, hic mortalium & immortalium auctor arbitrorque, hic cujus mater Jeshæa regiâque Virgo, pater ipse Deus; hic, licinquam, se tamen ad hoc vile ac servile munus auctoravit, potentiam infinitam ac divinam ad humanam imbecillitatem inclinavit, tremendam æque immensam Majestatem ad tantam indignitatem depressit, cælestes manus divinumque caput sordidorum pedibus subiecit, ut nos abjectos, indignos ultimisque servos ad honores cælestes, dignitatem immortalem, divinitatem prope ipsam evereret. O factum non mortalibus tantum admirandum, sed vix ipsis superis ac beatis mentibus capiendum! Fecit hoc, & verò facit hodie, qui Christi in terris partes agit Pontifex: sed fecit facitque servus servorum servus, facit exemplo monitus, facit à magistro suo majoribusque edoctus. Non fecere Hebræi Pontifices, non Reges Hebræi, non superba Phariseorum natio, sed sibi fieri permiserunt, imò imperârunt. Et hoc est quod ille, quamvis æterno Pontifici Christo successurus, Petrus non capit, quod miratur, non intelligit, uti sibi ab eo, quem paulo ante Dei præpotentis viventem regnantemque professus erat filium, mortalium omnium, ut de se ipse sentiebat, abjectissimo vilissimoque vestigia tangerentur; quomodo passurus ut tingerentur, lavarentur, osculove libarentur, nisi potestate supremâ Numinis, extremâque interminatione coactus, non pedes tantum, sed manus caputque, & totum corpus ad contactum lavacrumque obtulisset, ne à Magistris sui immortalis societate excluderetur.

Qui verò vobis, æternæ cælestisque mentes, hoc vestri nostrisque conditoris spectaculum ardet? ut vos afficit ac percellit? Nobiliores animos naturâque vestras humanâ, mortalique conditione non agnoscimus tantum, sed colimus etiam atque veneramus. Sed auctorem effectoremque vestrum ad nostrâ indignitatis mysteria suâ sponte depressum, ad pedes, non Regum aut Cæsarum, sed infimorum hominum jacentem non videtis? Illam intaminatam puritatem, illud supremum Numen, illum Patris splendorem honore suo viduatum in tenebris & obscuro prostratum, sordes tractare, pedes lavare, tergere, osculis lacessere, non aspiciis, suspicitisque?

Angeli conditoris sui exemplo profecerunt.

Tantum, mihi credite, beati cælestisque spiritus hoc sui conditoris exemplo profecisse videntur, uti (quamquam nulla umquam, in eos labes superbiæ fastusque, aut insolentiæ crimen, ut in extorres illos cælo, cecidit) ultro tamen ad novum hoc invisumque cælitibus spectaculum, se quodammodo attemperârunt, infraque suam naturam ac morem descenderunt. Quod nunquam ego affirmarem, nisi mihi cælestes paginæ palam adstipularentur. Passi enim fuerant, cælestes illi se, ante communis omnium Regis Christi in terras adventum, passi, inquam, fuerant suo se quodam & majore, quàm postea, honore coli, affici, adorari. Advolvit se ad illorum genua, pronusque, inò humi abjectus adoravit ternos è cælo sibi parentes nuncios ingens ille Abrahamus; non prohibuerunt. Adoravit eosdem binos Lothus; non interdixerunt. Adoravit & ille, cujus filium spatia saluum duxit & reduxit: non reprehendit Tobias Raphael. Sed cum idem honoris officium ille qui

Christi pectus in extremo cenæ accubitu pressit, thesaurisque inde sapientiæ expressit, jam pararet, cælestemque sibi in Pathmo assidentem, & futurorum secretorum arcana pandentem, adorare cernuus cuperet, ab eodem prohibitus est, nec id genus honoris amplius exhibere nisi Deo permillus. Ipsum quæso Joannem in Apocalypsi loquentem audiamus. *Et cecidi, inquit, ante pedes ejus, Angeli nempe, ut adorarem eum. Et dicit mihi: Vide ne feceris, conservus tuus sum, & fratrum tuorum habentium testimonium. JESU. Deum adora.* En ipsas beatas optimasque mentes quodammodo seipsis submissione conditoris factas esse meliores. Viderant enim summum Deum ad infimorum corporum infimas partes procumbentem, viderant supremam excellentiam infra suam cælitumque & hominum naturam sese demisisse, atque indignum putabant, se jam ab homine adorari, cujus natura, hoc est humanitas supra se per conjunctam divinitatem esset erecta.

§. III. Quid Magdalena, quid omnes homines hic habeant dicere.

Quando igitur hoc Numinis immensi novo inexpectatoque demissionis genere & abjectionis, ipsi jam beati cælestisque animi, ipsi principes spiritus, immortalesque genii omnis labis exortos, omnis puri criminis, tamen proferunt, seseque magis ac antea depresserunt, nec amplius cultu tanto tamque singulari affici permiserunt; quid nobis multò infra conditionem naturamque cælitum, depressioribus faciendum arbitramini, quorum causâ ille cæli splendor in has se tenebras demisit, potentia abiecit, majestas inclinavit? Habes quod discas, orbis terræ caput Pontifex, habes Imperator, habetis Principes Antistitesque. Ades & tu Magdalena, specta mihi discipula magistrum tuum. An revereras in hoc officii genere tu quidem exemplum doctoris tui, cujus quidem motu, occultoque impulsu, ad hoc ministerium descendisti; tu tamen hoc Domino tuo famula, obsequium præstitisti; at ille tuus Dominus servus, ut vides, suis idem munus exhibuit: tu purum impura contrectasti, ille impuros abluit expiavitque, tu lavantem te lavasti, ungentem te unxisti, purificantem te terxisti; ille tibi beneficium contulit, cum se abs te, hoc est, ab infami personâ inter publicas epulas apud superbum Simonem, cui purulentam corporis scabiem medicus tuus absterferat, contingi passus est, à quo te Simonis supercilium removisset. Sed affectum, non factum, ut eam B. Cypriano loquar, Dominus ac magister tuus attendit. Plures ad mensam accubabant. Tu præteritis omnibus, mediis, infimis, summum petivisti: ille contra summus infimos quæsit. Tu unum, ille unus omnes: tu sanctissimum magistrum ille etiam sceleratissimum Judam lavit, terxit, osculatus est. Tu stetit, ille prostratus jacuit & jacuit ad improbissimi funestissimi que proditoris vestigia. Quid ais Magdalena? adhuc habes & tu quod discas; tamen pro lineo capillos, oculos pro pelvi, lacrymas pro undâ adhibueris; habes, inquam, adhuc quod discas, & habebis amplius, ubi tuam salutem, hoc est, ipsam innocentiam audies ream; ubi, qui te à delictorum vinculis exolvit, vinculum cernes, ubi ipsam sapientiam veste ludicrâ per ludibrium delusam inspicies, ubi tuum amorem verberibus atrocissimis laceratum, plagis & vulneribus confectum, pallidius juncisque crudelium in modum lancinatum, inter infames latrones medium, cum infami furcâ ad supplicium raptum, in cruce suffixum, in cruce pro te totaque gente, mortalium pendentem, exclamantem, morientem adpescabis.

O Deus immortalis! ubi nos ter sensus, ubi affectus, ubi lacrymæ? Quot diebus sordidamur, nec lavamur; inquinamur, nec abluimur, offendimus, non placamus. Ulibatam Christi Corpus contrectamus, Sanguinem haurimus.

haurimus: quibus manibus, quo ore? taceo pedes nostros, qui, ut sanctissimus interpretatur Augustinus, nostri sunt affectus, quos in communi hominum vita quotidie conspurcamos, quotidie ceno pessimorum desideriorum insicimus & contaminamus. Tu clementissime animorum medice, tu sanctissime hominum magister Christe, nos, quamvis omni tuo contractu indignos, ad salutare tamen poenitentiae lavacrum admittite: superblam nostram humilitati tuae subijcimus, nostra inquinamenta aspicias, nostram indignitatem prostremur, nostras labeas deploramus. Tu nos misericordiae tuae fonte lava, pietatis clementiam purga, indulgentiam terge, pacis osculo in societatem & amicitiam tuam recipe, uti, quemadmodum tu in terris ad nostros pedes jacuisti, ita nos quondam caelo transcripti tua vestigia complectamur, complexa teneamus, a retentis nullis unquam saeculorum aetatibus avellamur. Sed jam divinae cenae clausulam & epilogum spectemus.

§. III. Questio ponitur. Num Christus sub ultima cena finem cecinerit.

Cenam, quam moriturus Servator pridie mortis in totius humanae gentis epulum apparavit, admirando prorsus epilogo conclusit. Nam ubi supremis his epulis accubuit, sibi quae charissimos, quos filiorum instar amantissimus pater complexus est, valere iussit, de perfidia quoque proditoris immani attonitos commovefecit, epulas abruptens a cena confurrexit, cepitque piscatorum pedes lymphis perfundere, linteo exergere, osculis insignire, veluti servorum abjectissimus. Neque hic amoris immensi meta. Ad cenam rediit, sed priori illi longe dissimilissimam in priore illa agnum apposuit e macello, in posteriore ista e caelo superni Regis filium seipsum suismet manibus in cibum portavit. Magna sunt haec divini amoris argumenta, verum plurimorum disertis voluminibus explicata. Quare mea nunc dictio solum istius convivii finem extremum spectat, & epilogum plane admirandum. Et hymno dicto, ait divus Matthaeus, exierunt in montem oliveti. Neque enim omnia gratiarum actione in clivum olivarium e generatione illa properavit Christus, prius cena corundem apposuit, summo Parenti gratias egit, & memorandam sane clausulam addidit praecellentissimo huic convivio. Et quae coronis ista aut clausula, quae gratiarum actio? Hymnus, ait cum Matthaeo Marcus. Et quis Hymnus iste? cantusne & musica? Itane Christus ad mortem eamque funestissimam abiturus cecinisset, an pressiore solum voce Hymnum cum suis pronuntiasse dicendus est? Atque hic ego nasci video controversiam, neque adeo temere illos negare, neque hos animo incogitato affirmare dixerim. Ergo cum bona tua venia, Lector, istud ego solum pensulatius edisseram, num Servator noster Christus in supremo hoc epulo verum cecinerit, & musicam tractarit, atque mensam, cetera Socraticam & frugalem, cum symphonia deseruerit.

Quod epulas comprecatione Christus clausit, miri nihil aut novi fecit, qui totas noctes precando consuevit exigere. O quanta illi nox ita pervigilata est, ut cum abeunte sole inciperet precatus, ad ortum redeuntis needum finisset! Ex Hierosolymaeo triclinio ad hortos oliviferos progreditur, & ut illic amoris cenam precibus finierat, ita hic mortis luctum iisdem auspiciatur. Ita quidem Hymnum illum plebejus sensus interpretatur. Quid enim, ajunt, Christum cecinisset post epulas? nova est haec & parne inaudita opinio. Non cantum, sed solum tempus illud maestissimum posebat. Accedit, quod parum sobrius videri potuisset concinator hic hostes, si cum radi piscatorum plebecula cantare capisset. Et quam illa repens sit mutatio, intra tam breve tempus & modulari, & ad mortem usque mae-

tere; jam vocem in modos flectere, mox praerangore & pavore solo affligi, & velut jam flagellatum guttis sanguineis perspergi: neque conveniebat ex oedeo in arenam prodire. Ergo, inquam, credibilis multo videtur esse, funebre hoc epulum inter lacrymas quam symphoniam expirasse. Ita vobis, quicumque istud asseritis, sentire liceat. Pace tamen vestra in hanc sententiam, parte inaudita, altera, non imus. Neque enim e vulgo scriptores contrarium sentiunt, ajuntque Servatorem nostrum verum cecinisset. Qui quidem & ipsi suae quoque causae firmamenta habent, nec ea levia aut spernenda: quae ubi breviter exposuero, non ego iudex ero, sed vestri, quicumque haec legitis, arbitrii id faciam; cuius erit integrum, pro qua voluerit parte, suffragium ferre.

§. IV. Cecinisset Christum, sententia praesorum Patrum docetur.

ET principio quidem proiis, qui Christum post ultimas epulas cecinisset affirmant, divinum loqui videtur oraculum: Et Hymno dicto exierunt in montem oliveti. Atqui si Augustino credimus, non est hymnus, et si laus sit. Dei laus, si non canetur. Ab Augustino stat etiam Hieronymus, qui disertè, Hymnus est, inquit, canticum in honorem Dei. Duobus his aequè sanctis ac eruditis testibus accedit disertissimus Chrysostomus, & de Christo, Gratias inquit, egit, posteaquam dedit. & hymnum cecinit, ut nos quoque similiter faciamus. Audis hos, & capis hymnum cecinisset? Neque Cassiodorus hinc abluat, qui hymnum, laudem carminum lege compositam, definit. Neque verò hic illius inconditos clamores, aut consulam vel petulantem inventionem sibi fingat, sed illum psallendi modum cogitet, quem ab Athanasio probatum & servatum servari optavit Augustinus, qui quidem similior lectioni quam cantui in certis religiosorum hominum familiis hodieque retinetur. Quod si Paulo Burgensi Judaeo, de-

in Christiano credimus, Hebraei recepto more ritique gentis post agnum paschatis consumptum psalmos leptenos decantabant. At verò ex omni sacra historia discimus abundè, quam sese Christus illius gentis ritibus pane in omnibus prudenter attemperavit. Quod si Christum non more nostro ad mensam sedisse, sed pro Palaestinae totius consuetudine accubuisse in triclinariis lectulis, doctissimi viri luculenter demonstrant, quid causae est, cur negemus Servatorem post agnificum ritu recepto & veteri cecinisset, & quidem, quod Joanni Maldonato aliisque probatur, certum aliquod & forsitan Moseum illud canticum, quod universum Israëlis agmen decantaverat post rubrum Oceanum, qui in altos utrimque parietes assurrexerat, securis vestigiis transmissum? Ita praefata consuetudini minime repugnabat, imò illi convenientissimum erat, ritualem paschatis cenam hoc cantus acroamate finire. Sed est qui fortassis hic obducit, & sacram paginam vociferetur audiendam, quae Christum hymno non cantato, sed dicto, in olivetum concessisse affirmat. Ratio parum nervosa, nec evincit quod cupit: nec eam moventur qui diversa sentiunt. Graecos illi fontes Romanis his oculis opponunt, & duos S. Spiritus amantissimos Matthaeum & Marcum, in suam causam deducunt, cum ambo Graecè idem enuncient, καὶ ὑμνοῦντες ἐξῆλθον, quod Vatablus vertit: Et cum hymnum cecinissent, exierunt. En disertè cantum aditruunt. Et hinc, puto, Christianae gentis primi post agapas suas, & sacra convivia pios etiam numeros modolique incinere solebant. Neque verò haec talis modulatio Christum nimis decebat. Cygnum, opinor, amularius est, qui, uti veterum scriptorum com-

cygnum in morte amularius: bilitanus Poeta id asserit: Dulcia defecit modularum carmina lingua Cantator cygnus finem ipse sui.

Christus post ultimam cenam cecinisset. Matt. c. 26. v. 30. Aug. in psal. 39. & p. 72. Hier. in c. 5. Amos c. 6. in c. 5. epist. ad Ephes. Chrysost. hom. 83. in c. 26. Matt. mibi p. 180. ubi addit haec verba: Audi, de omnes, qui quae portet, cum jam comederint, eversis calcibus mensam remulenti consurgunt, cum agere gratias debeant, & in hymnum a mensa devenire. Baron. ab hac sententia non alius putat fuisse psalmum 113. D. Hieronymus censet hunc hymnum e psal. 21. sumptum.

Matt. c. 26. v. 30.